

Nádtoll

- Az ókortól kezdve használtak nádból készült tollat, amellyel papiruszra írtak. A kora középkortól jelentek meg a madarak evezőtollaiból készült tollak, amelyeket - a nádtollhoz hasonlóan - méretre kellett vágni, majd a hegy kialakítása után megfelelő módon be kellett metszeni.
- A kéztartás is másképpen alakul, mint a megszokott. A modern tolltartás során megszoktuk, hogy az alsókar és a csukló is az asztalon, ill. a papíron támaszkodik, s a tollat az ujjak vezetik.
- **Ha nád- vagy lúdtollal hagyományos asztalon (tehát közel vízszintes felületen) írunk, a tolltartás a következő: három ujjunk vezeti a tollat, a könyök az asztalon támasztja a kart, a csukló a lap fölött van.** Ezt a tartást is gyakorolni kell, mielőtt a végleges okleveleket írni kezdenénk.
- A meredeken döntött írópadon szinte nem kézzel, hanem karral kell vezetni a tollat: a kéz alig érinti a papírt, a mozgást a kar végzi (vállból).

Kalligráfia

- A **kalligráfia** a (görög *καλλος* kallos „szépség” + *γραφος* grafosz „írás” szavakból) a díszes, szép (folyó) kézírást, annak művészi fokú gyakorlását nevezik. Kalligrafikus írásnak szokás nevezni a rendezett, szabályos folyó vagy folyamatos zsinórirást, amelynek többféle változata van, jelenleg mindegyik kiveszőben.
- Az **európai** kalligráfia gyökerei a *görög és római* írnokok korába nyúlnak vissza, a Bibliát másoló és képekkel, iniciálékkal gazdagító középkori szerzetesekkel virágkorát élte egészen a könyvnyomtatás feltalálásáig (Johann Gutenberg, 15. század.)
- A 19. század végén William Morris a híres Arts and Crafts Movement újra felfedezte és népszerűsítette. A mindennapi életben a kézírás visszaszorulásával a kalligráfiát, a díszesen megírt szövegek elkészítését speciális alkalmakkor gyakorolják
- A kínai és a kelet-ázsiai kalligráfia eszköze az **ecset**, amelynek segítségével az írnok szintén folyamatosan tudja a jeleket főleg rizspapírra vagy selyemre írni. A kínai jelek neve *hanzi*, a japánoké *kandzsi*, a koreaiaké *hanja*. A kalligráfiát ezeken a távol-keleti helyeken igen fontos művészetnek tartják, és része a legkifinomultabb ázsiai festészetnek is.
- A Közel-Keleten a muzulmánok is kedvelik a kalligráfiát, művészi teljesítménynek és az inspiráció szolgálojának tartják. A kézírás része az iszlám filozófiának, amely nem engedte a hasonmás képi ábrázolást, így szinte olvashatatlanul túldíszített.

Piktogram

- A **piktogram** (képjel) a képírásban használt jelek neve, melyek egész fogalmat jelölnek. Nagyon leegyszerűsített, egyértelmű, konvencionális jelentéssel rendelkező vizuális ábrázolás.
- Úgy is definiálhatjuk, hogy a piktogram nem más, mint egész fogalmak jelölése egyszerű rajzok, ábrák segítségével, például a tájékozódást elősegítő információkat adó ábrák.

